

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ฉบับที่ 3) กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) จัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและหน่วยงานทางการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่นขององค์กร ของกลุ่มบุคคลดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ยกย่องผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งให้บุคคล ครอบครัวชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการ สถาบันสังคมอื่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยให้รู้จักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน ทรัพยากรอื่นให้แก่โรงเรียน มีส่วนร่วมกับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามความเหมาะสม และความจำเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) และแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มุ่งเน้นให้ระบบบริหารจัดการมีความคล่องตัวในการบริหารงานการศึกษามากยิ่งขึ้น มีความโปร่งใส และเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการโครงสร้างของกระทรวงได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ โดยการกระจายอำนาจลงไปสู่ส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา และมีกลไกการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทมีธรรมาภิบาลในการบริหาร โดยการเร่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา รวมทั้งสนับสนุน ทรัพยากรเพื่อการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นต่อการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา เป็นผลจากวิวัฒนาการของการบริหารในอดีต ซึ่งในช่วงนั้นเป็นแนวความคิดที่อยู่ในวงจำกัด แต่ในปัจจุบันแนวคิดได้ขยายกว้างออกไป ในอดีตนั้นคนทั่วไปคิดว่าการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของทางราชการ เป็นเรื่องของสถานศึกษาหรือครูจะปฏิบัติอย่างไรกับนักเรียนก็สุดแท้แต่ เพราะผู้ปกครองได้ฝากลูกหลานและอนาคตไว้กับสถานศึกษาแล้ว แต่ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมได้แปรเปลี่ยนเจริญก้าวหน้า ดังนั้นสถานศึกษาจะอยู่โดดเดี่ยวเหมือนเมื่อก่อนคงไม่ได้ เพราะสังคมนั้นประกอบด้วยระบบต่าง ๆ ที่จะต้องพึ่งพากัน และการศึกษาในวันนี้ถือเป็นเรื่องของทุกคน (Education for All) มิใช่เป็นเรื่องแต่ของทางราชการเหมือนแต่ก่อนอีกแล้ว (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553) เพราะสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น รวมทั้งสามารถหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะชีวิต ทักษะการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะพึงประสงค์ตามที่ประเทศชาติและสังคมโลกต้องการ คุณภาพของการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิด หลักการ และการนำทรัพยากรต่าง ๆ ไปประยุกต์

เพื่อพัฒนาสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “คน” เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมการบริหาร ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกคน เพื่อให้การปฏิบัติงานในองค์การประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (จันทรานี สงวนนาม, 2553)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์การหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์การ ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์การและหน่วยงานที่ดีที่สุด (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2556) มีความสำคัญเป็นพลังสำคัญที่ขับเคลื่อนมาสู่ระบบบริหารในโรงเรียนอย่างรวดเร็ว โดยการวางแผนให้ผู้ปกครองประชาชนนักเรียน ทีมงาน และคณะกรรมการโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น (Hack, Candoli และ Ray, 1995) ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ประยูร อัครบวร, 2552; จันทรานี สงวนนาม, 2553; ชาติชาย ณ เชียงใหม่, 2553; Fornaroff, 1980; Cohen และ Uphoff, 1981; Hoy และ Miskel, 2001)

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการบริหาร เนื่องจากการทำงานในชีวิตจริงงานบางงานไม่สามารถที่จะทำเพียงคนเดียวสำเร็จจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญ ในการบริหารงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีเทคนิคและวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุดและเกิดผลสำเร็จขององค์กร การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะนำโรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน การเป็นผู้บริหารมีอาชีพจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะ และอาศัยกระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร และทุกฝ่ายทุกสถาบัน ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาและการบริหารโดยใช้องค์คณะบุคคล (ธีระ รุญเจริญ, 2550) ตลอดทั้งนำการบริหารโดยอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานทุกคนแสดงออกถึงแนวคิดต่าง ๆ แต่คงไว้ซึ่งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทำนอง ภูเกิตพิมพ์ (2551) เสนอว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุปสรรคมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หากมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้การพัฒนาโรงเรียนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมทั้งจะก้าวสู่การพัฒนาโรงเรียนในยุคสมัยใหม่ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองโดยการใช้หลักการบริหารที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ รวมถึงการกล้าที่จะเปิดรับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่ต้องการสนับสนุนเพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยความเต็มใจโดยมีเป้าหมายหลักเดียวกันคือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนที่จะส่งผลต่อศักยภาพของผู้เรียนต่อไป การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน โดยมุ่งที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้งานสำเร็จ การให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การประเมินผลงานล้วนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กร ถ้าหากการปฏิบัติงานนั้นมีความไม่เข้าใจกันหรือเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ และไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรแล้ว การบริหารงานขององค์กรก็จะบรรลุผลสำเร็จได้ยาก (ธร สุนทรายุทธ, 2551) สอดคล้องกับ วิบูลร นิลพิบูลย์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนทบุรีเขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนทบุรีเขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นนทบุรีเขต 1 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับ Mohan (2008) ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะของประสิทธิผลในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเทศมาเลเซีย เนื่องมาจากปรัชญาการศึกษาแห่งชาติในปี ค.ศ.2000 ทำให้เกิดการพัฒนาด้านการศึกษาอย่างรวดเร็ว ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติหลักที่ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีในโรงเรียนมี 5 ประการสำคัญ 1) ผู้บริหารต้องมีความเข้มแข็ง มีจุดมุ่งหมายชัดเจน 2) การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ 3) การมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารและครู 4) ความเข้มงวดระหว่างผู้บริหารและครู 5) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและนักเรียน

การใช้รูปแบบเป็นนวัตกรรมในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอด ความคิด ความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราวหรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2554) มีความสำคัญทางสังคมศาสตร์ โดยเป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจเพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะและ หรือบรรยายคุณสมบัตินั้น ๆ โดยรูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นมาเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ (Bardo และ Hartman, 1982) สามารถนำไปใช้พัฒนาเกิดผลสำเร็จดังที่ อรุมา บวรศักดิ์ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับครุวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินการนำ

ความรู้และทักษะไปสู่การปฏิบัติในหน้าที่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยครูประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บังคับบัญชาประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการนิเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ศูนย์การศึกษาพิเศษได้ประกาศจัดตั้งโดยกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 แห่ง มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 และในปี พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษระดับ เขตการศึกษา จำนวน 8 แห่ง โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเป็นศูนย์ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคณพิการรวมทั้งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จัดสื่อ จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ให้บริการ และความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้องทำการวิจัยและอบรม บุคลากร รวมถึงการจัดครูเดินสอนแก่คณพิการ และสถานศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้ง ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอีก 63 แห่ง โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเป็นศูนย์ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคณพิการรวมทั้งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จัดสื่อ จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ให้บริการ และความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดครูเดินสอนแก่คณพิการและสถานศึกษา และในปี พ.ศ. 2555 ได้มีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษจนครบ 77 จังหวัดทั่วประเทศไทย โดยมีบทบาทหน้าที่ คือ 1) จัด และ ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคณพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นต้น 2) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคน พิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 3) จัดระบบและส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ 4) จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional services) 5) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคณพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา 6) เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ 7) จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด 8) ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555)

จากปัญหาและความสำคัญของปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาผู้ที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการอำนวยความสะดวกการศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาของการบริหารแบบมีส่วนร่วม จึงมีความต้องการที่จะปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดยโสธรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 คำถามในการวิจัย

1.2.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร อยู่ในระดับใด

1.2.2 รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ควรเป็นอย่างไร

1.2.3 ผลการนำรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ไปใช้เป็นอย่างไ

1.2.4 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร อยู่ในระดับใด

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร และมีวัตถุประสงค์เฉพาะในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการ พัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

1.3.2 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดยโสธร

1.3.3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

1.3.4 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

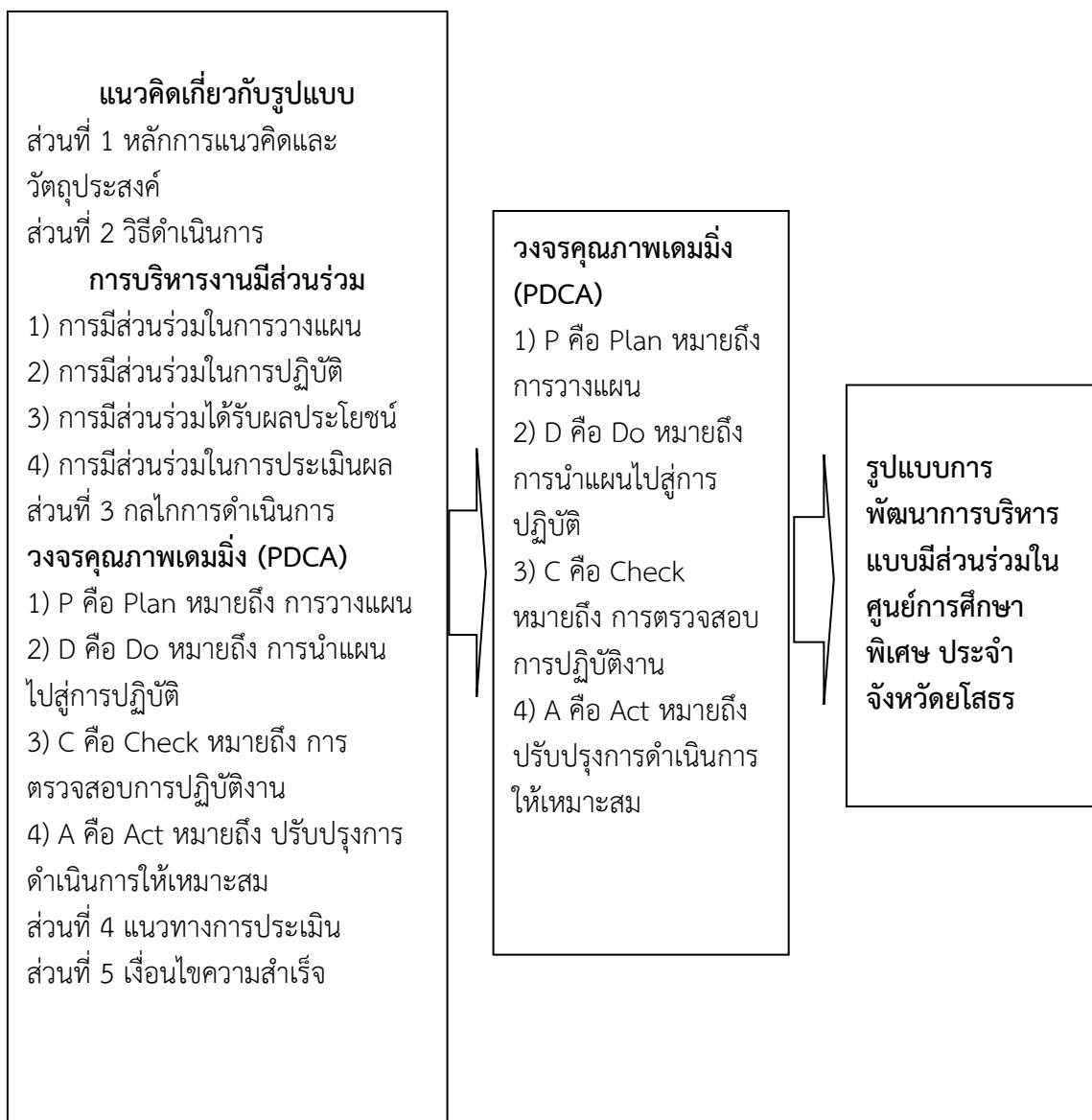
กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของสังเคราะห์ องค์ประกอบและตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยสามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

1.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ประยูร อัครบวร, 2552; จันทรานี สงวน นาม, 2553; ชาติชาย ณ เชียงใหม่, 2553; Fornaroff, 1980; Cohen และ Uphoff, 1981; Hoy และ Miskel, 2001) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล

1.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ (ธีระ รุญเจริญ, 2553; ทิศนา แชมมณี, 2557; Brown และ Moberg, 1980; Keeves, 1988) ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและ วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

1.4.3 แนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) (ฮิโตชิ คูเมะ, 2540; สมาน อัครภูมิ, 2541; ปรีทรศน์ พันธบุรุษย์, 2545; สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2554; Deming, 1995) วงจร คุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) P คือ Plan หมายถึง การวางแผน 2) D คือ Do หมายถึง การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ 3) C คือ Check หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงาน และ 4) A คือ Act หมายถึง ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม

จากแนวคิด ทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดัง
ภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูล/สารสนเทศ สำหรับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นนโยบายในการบริหารแบบมีส่วนร่วม และเป็นข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษแบบมีส่วนร่วม ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน

- 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
- 3) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์
- และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.1.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1.1.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขั้นตอนที่ 1.2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1.2.1 ขอบเขตเนื้อหา

องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
- 3) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์
- และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบยืนยันและประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ เป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร จำนวน 5 คน ครู จำนวน 22 คน รวมจำนวน 36 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 1.4 การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

1.4.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ จำนวน 3 แห่ง แห่งละ 2 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการยกร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษา จากระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร มาเป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.1.2 นำร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2.2 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการตรวจสอบยืนยันรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ดำเนินการดังนี้

2.2.1 ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบยืนยันด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตรวจสอบ ยืนยันรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์

ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ

ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ

ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน

ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 2.3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ดำเนินการดังนี้

2.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสม จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3.1 การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน-หลัง การพัฒนา

ในการประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน-หลัง การพัฒนา ดำเนินการดังนี้

3.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

3.1.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร จำนวน 22 คน โดยความสมัครใจ

3.1.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3.2 การประเมินสภาพการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการประเมินสภาพการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ดำเนินการดังนี้

3.2.1 ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

3.2.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร จำนวน 22 คน โดยความสมัครใจ

3.2.3 ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ขั้นตอนที่ 3.3 การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ดำเนินการดังนี้

3.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

3.3.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร จำนวน 22 คน โดยความสมัครใจ

3.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ระยะที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ดำเนินการดังนี้

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

4.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร จำนวน 22 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบฯ)

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

ขอบเขตระยะเวลา

ปีการศึกษา 2564-2565

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.7.1 รูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดโยธธร หมายถึง สิ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สำหรับถ่ายทอด ความคิด ความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิด และวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 กลไกการดำเนินการ ส่วนที่ 4 แนวทางการประเมิน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

1.7.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการดำเนินกิจการและการตัดสินใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์การหรือเครือข่ายผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารมีการรับฟังการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1.7.2.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จตามที่ต้องการ มีการประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน สื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการจัดเตรียมแผนงานที่จะทำได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับองค์กรได้มีส่วนร่วมในการวางแผน มีการระบุทางเลือกที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และมีการประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล

1.7.2.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมหรือโครงการรวมถึงได้เข้าร่วมโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร มีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรงบประมาณ ร่วมกันประสานงานในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น และมีส่วนร่วมในการบริหารให้คนในองค์กรสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้

1.7.2.3 การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดสรรประโยชน์ผลของกิจกรรม หรือผลของการ ตัดสินใจที่เกิดขึ้นร่วมรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เชิงปริมาณ ร่วมรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์และเชิงคุณภาพ พิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่ม และร่วมรับผิดชอบทั้งทางบวกและทางลบจากการบริหารงาน

1.7.2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การควบคุมหรือติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบผลสำเร็จของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ รวมถึงการตรวจสอบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ ร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหา และนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนางานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

1.7.3 สภาพปัจจุบัน หมายถึง สภาพการปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดโยธธร

1.7.4 สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง สภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

1.7.5 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร หมายถึง สถานศึกษาที่การจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากร และชุมชน รวมทั้งจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

1.7.6 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1.7.7 ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หมายถึง ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

1.7.8 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ร่วมในการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบยืนยันและประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร

1.7.9 การประเมินความเหมาะสม หมายถึง การประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 1

1.7.8 การประเมินความเป็นไปได้ หมายถึง การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2

1.7.10 การประเมินประสิทธิภาพ หมายถึง การประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยผู้เข้ารับการพัฒนา

1.7.11 การประเมินผลความพึงพอใจ หมายถึง การประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดยโสธร โดยผู้เข้ารับการพัฒนา